

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 369/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Kanabom ml., Ulica J. Zemana 3141/101, Trenčín, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne konaní vedenom pod sp. zn. 23 To 44/2015 a jeho uznesením z 23. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť ■■■■■ o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2015 doručená sťažnosť ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 To 44/2015 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho uznesením z 23. júla 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 T 93/2011 zo 14. januára 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) oslobodený spod obžaloby Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. XIV Gv 47/2010 pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 1. septembra 1999. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali prokurátor a poškodená odvolanie.

Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, a podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie poškodenej zamietol, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

Podľa sťažovateľa krajský súd v napadnutom uznesení opakovane poukazuje na nezákonné a neexistujúce dôkazy a závery znalcov. Akýkoľvek postup krajského súdu, ktorým okresnému súdu prikazuje, ako má vo veci vyhodnocovať dôkazy, je nezákonný. Krajský súd sa podľa sťažovateľa odvoláva na VHS kazetu, ktorú ani nemal k dispozícii, na kvetované šaty, ktoré neboli predložené s obžalobou, poukazuje na preukázanie znásilnenia, čo je podľa neho v rozpore so závermi znaleckých posudkov, a taktiež uvádza, že na mieste činu boli nájdené spermie, čo podľa sťažovateľa tiež nie je pravda. Sťažovateľ zastáva názor, že krajský súd vnucuje okresnému súdu názory, ktoré ani nie sú podložené vykonaným dokazovaním. Ako príklad sťažovateľ tiež uvádza zmiešanú biologickú stopu, ktorá podľa krajského súdu mohla vzniknúť iba kontaktom poškodenej so sťažovateľom v čase spáchania skutku.

Sťažovateľ zastáva názor, že z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu je už dnes zrejmé, ako krajský súd plánuje vo veci rozhodnúť v prípade uznania viny

okresným súdu. Uvedené pokladá za protiústavné. Krajský súd podľa sťažovateľa môže okresnému súdu vytknúť chyby pri hodnotení dôkazov, no v žiadnom prípade mu nesmie dávať záväzne pokyny, k akým záverom má dospieť pri hodnotení jednotlivých dôkazov, či aké skutkové zistenia má urobiť. S odkazom na § 327 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľ uvádza, že krajský súd je oprávnený iba na to, aby dal okresnému súdu záväzné pokyny znova vykonať dôkazy alebo vykonať nové dôkazy. Závery krajského súdu sú podľa neho zjavne arbitrárne.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domnieva, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu prijať jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydať tento nález:

„1. Postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 To/44/2015, uznesením zo dňa 23. 07. 2015 bolo porušené základné právo [REDACTED]

*a) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
b) na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
c) na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23. 07. 2015, sp. zn. 23 To/44/2015 sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

3. Krajskému súdu v Trenčíne súčasne ukladá povinnosť zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa, [REDACTED], v súlade s § 36 ods. 2 Zákona, na účet advokáta JUDr. Jána Kanabu, vedený vo [REDACTED] č. ú. [REDACTED] v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. § 11 ods. 3, a to za 2 úkony vrátane r. p. a DPH 20 %, hodnota jedného úkonu je 177,86 €, teda spolu 355,73 €.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesení. Sťažovateľ namieta, že krajský súd v napadnutom uznesení poukazuje na nezákonné a neexistujúce dôkazy a závery znalcov, okresnému súdu v rozpore so zákonom prikazuje, ako má vo veci vyhodnocovať dôkazy, z jeho uznesenia je už teraz zrejmé, ako krajský súd plánuje vo veci rozhodnúť v prípade uznania viny okresným súdom. Domnieva sa preto, že závery krajského súdu sú arbitrárne a protiústavné.

Z obsahu sťažnosti a z jej prílohy vyplýva, že krajský súd na neverejnom zasadnutí 23. júla 2015 napadnutým uznesením zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, ktorý sťažovateľa oslobodil spod obžaloby, a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Ústavný súd zistil, že konanie pred okresným súdom dosiaľ nie je právoplatne skončené, teda trestné konanie vo veci samej naďalej pokračuje, pričom sa aktuálne nachádza v štádiu konania pred okresným súdom.

Ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základných práv alebo slobôd v prebiehajúcom trestnom konaní vo svojej judikatúre vychádza z právneho názoru, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu základných práv a slobôd môžu zo strany orgánov uplatňujúcich svoje kompetencie v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 121/09).

Ústavný súd pritom vychádza z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv

sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 504/2011, IV. ÚS 221/2014).

V nadväznosti na uvedené preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, II. ÚS 372/08).

Vzhľadom na štádium konania, v ktorom sa predmetná trestná vec nachádza, sťažovateľ má možnosť sa v prebiehajúcom trestnom konaní brániť proti obžalobe využitím dostupných prostriedkov obhajoby vrátane práva namietať zákonnosť získaného dôkazného materiálu, a to či už na hlavnom pojednávaní, prípadne neskôr využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov v trestnom konaní. Sťažovateľ teda má ešte k dispozícii iné právne prostriedky ochrany tých práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti, pričom bude vecou všeobecného súdu, aby posúdil argumentáciu sťažovateľa a vyvodil z nej závery. Použitie uvedených právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1

zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016